

Krever handling mot folkemord

Psykologer må stå opp mot urett for å bevare sin integritet.

TEKST

Nora Boutaleb

Mali Rossland

PUBLISERT 17. juni 2024

EMNER

Gaza

Israel

nøytralitet

foreningskritikk

solidaritet

Nora Boutaleb og Mali Rossland (Foto: Privat)

Som psykologer har vi fagkunnskap som er unik for vår yrkesgruppe. Vi vet at barn som er i beredskapsmodus over lang tid, får langvarige utviklingstraumer. At spedbarn som mister sine foreldre i voldens tragedie, risikerer å vokse opp uten den trygge tilknytningen som er avgjørende for sunn psykisk utvikling. Vi vet at foreldre som mister barn, opplever en ubeskrivelig sorg som kan føre til alvorlige psykiske utfordringer. Vi vet også at systematisk undertrykkelse og dehumanisering over lang tid bryter ned individets følelse av egenverd. Traumene som følger med krigens grusomheter, setter seg i kroppen, og vi vet de kan føres videre i generasjoner.

Med denne kunnskapen, og med vår profesjon, følger både et terapeutisk ansvar og et samfunnsansvar. Gjennom de etiske prinsipper for nordiske psykologer er vi forpliktet til å fremme grunnleggende menneskerettigheter, verdighet og integritet. Akkurat nå pågår det alvorlige menneskerettighetsbrudd og brudd på internasjonal lov. Hvor er vår troverdighet dersom vi som psykologer ikke kollektivt krever en stopp på dette? Hva gjør det med vår integritet hvis vi ikke kjemper mot de handlinger vi vet kan gjøre skade i generasjoner fremover?

Tillit og troverdighet

I vår profesjon verdsetter vi tilliten vi har i samfunnet, og den tilliten vi får fra våre pasienter. Troverdighet og integritet er helt avgjørende for at denne tilliten kan opprettholdes. Vi mener at vår profesjonelle etos krever at vi i tillegg til å behandle de psykiske skadene våre pasienter lider av, også arbeider for å forhindre de samfunnsmessige og strukturelle årsakene til skadene. Hvordan kan vi forsvare vår taushet når vi sitter i terapirommet og møter blikket til en mor som har sett sitt barn dø i hennes armer? Hvordan kan vi stå til ansvar overfor en far som har mistet sitt barn, mens vi lot være å fordømme de kreftene som ødela hans familie? Hva skal vi si til barnet som mistet bena sine og aldri vil kunne løpe igjen, mens vi ikke løftet en finger for å stoppe voldsutøverne?

Når vi står overfor så ekstreme menneskerettighetsbrudd som de som begås i Gaza, må våre handlinger vise at vi tar vårt terapeutiske ansvar og vårt samfunnsansvar på alvor. Ved å unnlate å kjempe mot systematisk vold og undertrykkelse risikerer vi å svikte våre etiske forpliktelser og undergrave tilliten våre pasienter har til oss. Pasienter, kolleger og samfunnet for øvrig er avhengig av at vi, med vår kunnskap om menneskelig lidelse, ikke forblir passive tilskuere i møte med urett.

Vår evne til å tilby god behandling for våre pasienter er dypt forankret i vår egen integritet og vårt moralske kompass. Hvis vi inntar en passiv rolle i møte med potensielle folkemord og systematisk undertrykkelse, hvordan kan vi påstå å forstå og validere våre pasienters smerte? For dem kan det være avgjørende å vite at deres behandlere ikke bare ser deres lidelse, men også har tatt et aktivt standpunkt mot de kreftene som forårsaket den. Det gir en følelse av anerkjennelse og rettferdighet, noe vi mener er fundamentalt viktig for deres tillit og trygghet i møte med oss.

Psykologopprop mot folkemord

Norsk psykologforening har fordømt angrepene fra både Israel og Hamas, bedt om våpenhvile og oppfordret til humanitær tilgang, men ingen av disse oppfordringene virker å nå frem til Israels krigførende regjering. Vi mener det ikke lenger er tilstrekkelig å fordømme. Vi må kreve handling med reelle konsekvenser for okkupasjonsmakten. Den brutale,

folkerettsstridige krigføringen vi er vitne til, krever mer enn ord. Vi står overfor et veiskille der det å ikke handle er en handling i seg selv. Når vi en dag ser tilbake på dette, må vi kunne si at vi sto på rett side av historien, og at vi ga stemme til de som ellers ville blitt kvalt av stillheten.

Historien viser at psykologer tidligere har spilt aktive roller i samfunnsendringer. Under apartheidregimet i Sør-Afrika tok mange psykologer tydelig stilling mot undertrykkelse ved å støtte boikott og sanksjoner mot regimet (se Crawford & Klotz, 1999; Davidson & Masindi, 2019). Dette bidro til å delegitimere apartheidsystemet og støtte frigjøringsbevegelsen. På samme måte har psykologer i andre sammenhenger stått opp mot urettferdighet og menneskerettighetsbrudd, og brukt sin fagkunnskap til å fremme sosial rettferdighet. Vår profesjon har vist seg å ha en kraft for positiv endring når vi står samlet i kampen mot urett.

Derfor krever vi, sammen med over 700 andre psykologer gjennom «[Psykologopprop mot folkemord i Gaza](#)» at Norsk psykologforening må sette en presedens. Ved å ta ledelsen i å ikke bare fordømme, men aktivt motarbeide vold og undertrykkelse kan foreningen vise vei både for sine medlemmer og for andre foreninger og akademiske institusjoner. Gjennom boikott, desinvesteringer og sanksjoner legges reelt press på okkupasjonsmakten slik at endring kan tvinges frem.

Det er på tide at vi oppfyller vår samfunnsplikt og står sammen for å stoppe brutaliteten. Vi krever aktiv handling i kampen for våpenhvile og respekt for grunnleggende menneskerettigheter.

Merknad: Mali Rosslund leder Palestinakomiteens interne BDS-utvalg (boikott, desinvesteringer, sanksjoner av Israel)

TEKST

Nora Boutaleb

Mali Rosslund

KONTAKT: mari.rossland@gmail.com

+ [Vis referanser](#)

Crawford, N. C. & Klotz, A. (1999) (Red.).

MacMillan Press LTD.

Davidson, N. & Masindi, L. (2019). A History of the Psychology Department at the University of Cape Town between 1974 and 1994.

https://humanities.uct.ac.za/sites/default/files/content_migration/humanities_uct_ac_za/1233/files/Honours%2520Thesis%2520Final%2520-%2520DAVIDSON%2520AND%2520MASINDI.pdf